

AANSPRAKELIJKHEID

SCHADE? EEN ADVOCaat KAN U HELPEN

Aansprakelijkheid

Schade?
Een advocaat kan u helpen

Nederlandse Orde van Advocaten

Neuhuyskade 94

2596 XM Den Haag

Postbus 30851

2500 GW Den Haag

Telefoon: (070) 335 35 35

Fax: (070) 335 35 31

E-mail: info@advocatenorde.nl

Website: www.advocatenorde.nl

Aansprakelijkheid

Schade? Een advocaat kan u helpen

Inleiding

Een werknemer krijgt een (bedrijfs)ongeluk. Een klant eist zijn geld terug, omdat het geleverde product niet voldoet aan zijn verwachtingen. Een fietser wordt aangereden door een auto, met letsel tot gevolg. Een bedrijf komt in financiële problemen en de aandeelhouders verdenken de bestuurders van wanbeleid. Een bouwonderneming ontvangt een aanslag van de fiscus over het werk van een onderaannemer. Steeds is de vraag: wie is aansprakelijk, welke schade is geleden en wie moet dat betalen?

Het aansprakelijkheidsrecht is omvangrijk en complex. Deze brochure licht enkele vormen van aansprakelijkheid toe, op hoofdlijnen. Als u zelf te maken krijgt met aansprakelijkheid, is het verstandig om een advocaat in te schakelen.

*Vraag uw verzekeraar op tijd naar
de verzekeringsuitkering*

Verzekering tegen aansprakelijkheid

Tegen de meeste vormen van aansprakelijkheid kunt u zich verzekeren. De bekendste verzekeringen zijn de aansprakelijkheidsverzekering voor particulieren (AVP) en de aansprakelijkheidsverzekering voor bedrijven (AVB). Bent u verzekerd en wordt u aansprakelijk gesteld? Dan verplicht de wet u om dat te melden bij uw verzekeraar. Als u het niet tijdig meldt, kan de verzekeraar stellen dat uw recht op uitkering vervalt. De verzekeraar moet dan wel in zijn belangen zijn geschaad én het moet in de polisvoorwaarden staan.

Daarnaast staat in de polisvoorwaarden vaak een bepaling dat u geen dingen mag doen die de belangen van de verzekeraar kunnen schaden. Overleg daarom met uw verzekeraar hoe u reageert op een aansprakelijkstelling. Heeft u ook een rechtsbijstandverzekering afgesloten? Dan kunt u de behandeling van de claim overlaten aan de rechtsbijstandverzekeraar.

Het is van belang om op tijd aanspraak te maken op de verzekeringsuitkering. Anders loopt u het risico dat uw verzekeraar niets meer aan u hoeft uit te keren. Een advocaat kan u helpen bij het in kaart brengen van uw mogelijkheden. Als uw rechtsbijstandverzekeraar een advocaat belast met de behandeling van de zaak, moet u de gelegenheid krijgen om uw advocaat zelf te kiezen.

Checklist:

- *Is er een aansprakelijkheids- of rechtsbijstandverzekering?*
- *Bij schade of aansprakelijkstelling moet u dit melden bij uw verzekeraar.*
- *Overleg met uw verzekeraar hoe te reageren op een aansprakelijkstelling.*
- *Spreek uw verzekeraar op tijd aan op de verzekeringsuitkering.*

Verjaring

04

Kom op tijd in actie als u schade lijdt waar iemand anders voor aansprakelijk kan zijn. Als u te lang wacht, kan uw recht om een vergoeding te eisen verloren gaan. Dat noemen we 'verjaring'. De wet kent verschillende termijnen waarna u geen aanspraak meer kunt maken op wat u toekomt. De korte verjaringstermijn is meestal vijf jaar, maar de wet kent ook kortere verjaringstermijnen. Vraag uw advocaat zo snel mogelijk welke verjaringstermijn voor uw situatie geldt. En wat u moet doen om uw aanspraak veilig te stellen.

*Vraag uw advocaat naar het
verjaringstermijn*

Wanprestatie en aansprakelijkheid

Een vloerzaak zou bij een winkel een houten vloer leggen. Doordat de houten vloerdelen niet goed waren afgedekt, zijn ze nat geworden. Het hout is hierdoor kromgetrokken. Nu kan de bestelde vloer niet tijdig worden gelegd in de winkel. De winkel moet hierdoor zijn opening uitstellen en mist daardoor omzet. De winkel stelt de vloerzaak aansprakelijk voor de schade.

Als een leverancier niet aan de verplichtingen voldoet, is er sprake van wanprestatie. Als ondernemer of particulier sluit u met regelmaat overeenkomsten. Het kan gebeuren dat de producten niet aan de afspraken voldoen of te laat worden geleverd. Als klant moet u in zulke gevallen zo snel mogelijk uw bezwaren kenbaar maken aan de verkoper. Soms is het verstandig om een deskundige te vragen zijn oordeel over de zaak te geven. Heeft de verkoper inderdaad een wanprestatie geleverd, of moet de koper gewoon betalen? Of heeft u afspraken gemaakt met de andere partij over de aansprakelijkheid? Hoe groot is de schade die de wanprestatie heeft veroorzaakt?

In zo'n situatie zijn er veel vragen te beantwoorden. Uw advocaat zet die voor u op een rij en kan ze bespreken met de andere partij. Uw advocaat houdt ook de wettelijke regelingen in de gaten. Meestal wordt dit soort problemen in onderling overleg opgelost. Maar het kan ook zijn dat een procedure bij de rechtbank nodig is, omdat u er niet uitkomt met de andere partij. Uw advocaat kan u bijstaan in een proces.

Aansprakelijkheid voor ondergeschikten

Een aannemer doet graafwerk voor de aanleg van een waterleiding. Een medewerker beschadigt daarbij per ongeluk telefoonkabels. Tienduizenden mensen kunnen urenlang hun telefoon niet gebruiken. Het telefoonbedrijf stelt de aannemer aansprakelijk voor de schade. De medewerker die de telefoonkabel beschadigde, maakt zich grote zorgen. Zou hij de schade uit eigen zak moeten betalen?

Meestal is de werkgever aansprakelijk voor de schade die een werknemer veroorzaakt. De werkgever kan deze schade niet op zijn werknemer verhalen. Dat is anders als hij kan aantonen dat de werknemer de fout met opzet maakte of zich bewust roekeloos gedroeg.

Meestal is de werkgever aansprakelijk voor de schade die een werknemer veroorzaakt

Als u als werkgever of als werknemer in zo'n situatie terechtkomt, schakel dan een advocaat in. Die brengt in kaart wat uw positie is. Misschien staat u sterk als u naar de rechter stapt, maar misschien juist niet.

Het kan ook gebeuren dat een werknemer schade lijdt door een fout van een collega-werknemer. De werkgever is ook daarvoor aansprakelijk. Ook gebeurt het met regelmaat dat een werknemer aan een ander bedrijf wordt uitgeleend. Als hij daar een fout maakt met schade tot gevolg, dan is toch meestal de eigen werkgever verantwoordelijk.

Aansprakelijkheid voor niet-ondergeschikten

Een werknemer van onderaannemer A veroorzaakt schade op een bouwplaats. Voor een buitenstaander is het niet altijd duidelijk of de schade is veroorzaakt door het bedrijf van onderaannemer A of hoofdaannemer B.

Daarom heeft de wet een bepaling opgenomen: de opdrachtgever is aansprakelijk voor fouten van niet-ondergeschikten die hij inzet voor zijn bedrijfsuitvoering. Hoofdaannemer B is dus aansprakelijk, ook al is deze werknemer niet bij hem in dienst maar bij onderaannemer B.

Werkgeversaansprakelijkheid

08

Een werknemer in een fabriek komt met zijn hand klem te zitten in een machine. Het gevolg is dat twee vingers geamputeerd moeten worden. Of een werknemer die voor zijn werk op de weg zit, krijgt een auto-ongeluk en loopt zwaar letsel op. Of een werknemer krijgt een ongeluk tijdens het bedrijfsuitje. Moet de werknemer zijn eigen schade betalen of kan de werkgever hiervoor aangesproken worden?

Werkgevers zijn verplicht om de werkvloer zo in te richten dat werknemers geen gevaar lopen. Materialen die het bedrijf ter beschikking stelt, moeten bijvoorbeeld veilig zijn, zodat er geen ongelukken kunnen gebeuren. Verder is de werkgever verplicht om preventieve maatregelen te nemen om beroepsziekten te voorkomen. De veiligheidseisen waar werkgevers aan moeten voldoen, worden steeds strenger. Als werkgever bent u verplicht op de hoogte te blijven van deze ontwikkelingen. Ook bij bedrijfsuitjes moet de werkgever steeds de noodzakelijke veiligheidsmaatregelen nemen om schade te voorkomen.

*Werkgevers moeten ervoor zorgen
dat werknemers geen gevaar lopen*

Als een werknemer schade lijdt tijdens het werk is de werkgever daar meestal aansprakelijk voor. Dat is anders als de werkgever kan bewijzen dat hij voldoende veiligheids- en/of voorzorgsmaatregelen heeft getroffen. Maar het kan ook zijn dat u als werkgever niets fout heeft gedaan en het ongeluk aan de werknemer zelf te wijten is. De werkgever moet bewijzen dat het ongeluk het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer.

Bij een auto-ongeluk tijdens het werk is het lastig om te zeggen dat de werkgever zeggenschap had over de situatie. Hij kan moeilijk maatregelen nemen om de schade te voorkomen. Toch zal de werkgever ook in die situatie vaak een groot deel van de schade moeten betalen. De werkgever moet zich namelijk gedragen als een 'goed werkgever'. Dat betekent dat hij soms de verplichting heeft om een verzekering af te sluiten voor zijn werknemers. Als de werkgever deze verzekeringsplicht niet nakomt, kan de werknemer hem hierop aanspreken. De werknemer kan dan aanspraak maken op de uitkering die hij anders uit een verzekering zou hebben gekregen. Een verzekeringsuitkering betekent niet dat alle schade wordt vergoed. Gewoon woon-werkverkeer valt buiten de verantwoordelijkheid van de werkgever.

Krijgt u binnen uw bedrijf te maken met een ongeluk op de werkvloer? Laat u dan adviseren door een advocaat. Vaak is onduidelijk wat precies de rol van de werkgever is geweest. Dat speelt zeker bij bedrijfsuitjes en verkeersongelukken. De advocaat kan in kaart brengen of de werkgever alle voorzorgsmaatregelen heeft getroffen. Hij gaat na of de werkgever wel in de gelegenheid was om maatregelen te nemen. En hij bekijkt of het ongeluk misschien het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer. Want dan hoeft de werkgever de schade van de werknemer niet te betalen. Als u verzekerd bent, meld het ongeluk dan ook bij uw verzekeraar.

Bent u wel aansprakelijk? Dan kan uw advocaat u helpen bij het vaststellen van een redelijke schadevergoeding. Daarover ontstaat vaak een verschil van mening tussen de werknemer en de werkgever. Uw advocaat houdt daarbij alle wettelijke regels over schadevergoeding in de gaten.

Verkeersaansprakelijkheid

10

Een fietser rijdt met mistig weer op een voorrangsweg. Een vrachtwagen die op dezelfde weg rijdt, wil rechtsaf slaan maar ziet de fietser niet. De fietser wordt geschept en met ernstige verwondingen naar het ziekenhuis gebracht.

Het staat vast dat de vrachtwagenchauffeur een fout maakt. Hij is voor de schade van de fietser aansprakelijk. Of een fout is gemaakt, blijkt vaak uit een politierapport of schadeaangifteformulier. Het kan van belang zijn om getuigenverklaringen te verzamelen om vast te stellen wat de oorzaak van het ongeluk was.

Bij een ongeluk tussen een motorvoertuig en een fietser/voetganger is de eigenaar van het motorvoertuig bijna altijd aansprakelijk. De eigenaar van een auto moet de schade van de fietser/voetganger vergoeden, tenzij hij overmacht aannemelijk maakt. In de praktijk is niet snel sprake van overmacht. Deze aansprakelijkheid geldt ongeacht wie de bestuurder was.

Voor het slachtoffer en voor de automobilist is het verstandig om een advocaat in te schakelen. Een advocaat kan u helpen bij het beantwoorden van de aansprakelijkheidsvraag en de afwikkeling van de schade. Bedenk dat u als automobilist vaak verzekerd bent voor deze schade.

Productaansprakelijkheid

U hebt net een nieuwe laptop van het merk X gekocht. Na een aantal uren wordt de laptop erg warm en ontploft de accu. U komt er niet zonder kleerscheuren vanaf. Door de explosie loopt u brandwonden op. De laptop is blijvend beschadigd.

Als een gebrek in een product schade veroorzaakt, is de producent aansprakelijk. Onder de producent valt niet alleen de fabrikant van het eindproduct, maar ook de producent van een grondstof of een onderdeel dat in het product is verwerkt. Een product is gebrekkig als het niet de veiligheid biedt die je mag verwachten. Een laptop die bij het eerste gebruik ontploft, is gebrekkig. Maar ook als een producent niet genoeg waarschuwt voor het gebruik van zijn producten, is hij aansprakelijk voor de schade. Als u consument bent, is soms ook de verkoper jegens u aansprakelijk.

Zo kan een slaapmiddel uitstekend werken, maar ook ernstige bijwerkingen hebben. Als de producent niet waarschuwt voor de bijwerkingen en er ontstaat daardoor schade, dan is het middel gebrekkig.

Of een producent zelf schuld draagt aan de schade die ontstaat, doet er niet toe. Hij draagt het risico. Als ondernemer moet u dus aandacht besteden aan de productinformatie en de presentatie. Ook moet u de kwaliteit van het product regelmatig controleren.

Productaansprakelijkheid is een ingewikkeld onderwerp. Wordt u ermee geconfronteerd? Neem dan contact op met uw advocaat. Die adviseert u en staat u bij. Het kan ook zijn dat u verzekerd bent voor zulke schade.

Milieuaansprakelijkheid

Bij een chemisch bedrijf ontstaat een grote brand door een lek in een van de radiatoren. Het bedrijfspand brandt volledig uit. Tijdens de brand komen chemische stoffen in de bodem terecht. Daarom moet de grond rondom het bedrijfsterrein worden gesaneerd.

Een bedrijf dat gebruikmaakt van gevaarlijke stoffen is aansprakelijk voor gevaar en schade die daardoor ontstaat. Stoffen die gemakkelijk kunnen ontbranden of ontploffen, worden gerekend tot de gevaarlijke stoffen. Ook stoffen die leiden tot verontreiniging van lucht, water of bodem.

Ketenaansprakelijkheid

Een omvangrijk bouwproject: de bouw van een groot winkelcentrum. De opdrachtgever stelt een hoofdaannemer aan om het project uit te voeren. Die schakelt een aantal onderaannemers in, van wie sommige zelf weer onderaannemers inhuren. Na verloop van tijd ontdekt de Belastingdienst dat niet alle wettelijke premies en belastingen zijn betaald.

De regeling voor ketenaansprakelijkheid stelt de aannemer van een werk aansprakelijk voor de loonheffingen die zijn onderaannemers over dat werk moeten afdragen. Deze aansprakelijkheid (artikel 35 Invorderingswet 1990) geldt voor:

- *de loonbelasting;*
- *de premie volksverzekeringen;*
- *de premie werknemersverzekeringen;*
- *de inkomensafhankelijke bijdrage op grond van de Zorgverzekeringswet die zijn onderaannemer moet betalen aan de Belastingdienst.*

Aanneming en onderaanneming van werk is niet beperkt tot de bouw en de metaalindustrie, maar komt ook in andere bedrijfstakken voor. De opdrachtgever kan niet worden aangesproken op grond van de ketenaansprakelijkheid. De aansprakelijkheid eindigt altijd bij de hoofdaannemer. Hierop geldt een belangrijke uitzondering: de opdrachtgever in de confectiesector. De Belastingdienst probeert eerst om de schuld te verhalen op de aannemer die hem moet betalen. Pas als dat niet lukt, spreekt de Belastingdienst de volgende in de keten aan.

Om de risico's te beperken, kan de hoofdaannemer gebruikmaken van een geblokkeerde rekening (G-rekening). Hoofdaannemers en onderaannemers kunnen een G-rekeningovereenkomst sluiten. In deze overeenkomst maken zij afspraken over de betaling van premies en belastingen. Als de hoofdaannemer de onderaannemers betaalt, brengt hij een reservering voor premies en belastingen in mindering. Dat bedrag stort de hoofdaannemer tijdelijk op de G-rekening. Als de hoofdaannemer de aanslag van de Belastingdienst ontvangt, maakt hij alle premies en belastingen over; zowel voor zichzelf als voor de onderaannemers. Een andere mogelijkheid is dat de hoofdaannemer de reservering voor de premies en belastingen rechtstreeks stort op een bankrekening van de Belastingdienst. Andere tips om de risico's voor aansprakelijkheid te beperken zijn:

- *het opnemen van een kettingbeding in de overeenkomst waardoor een onderaannemer het werk niet mag uitbesteden zonder toestemming van de hoofdaannemer;*
- *vragen om een verklaring van betalingsgedrag van de onderaannemer;*
- *een goede administratie bijhouden, waarmee de hoogte van de loonheffingen is vast te stellen.*

Deze acties bieden geen volledige bescherming. Laat u daarom adviseren door een advocaat. Komt een van de onderaannemers zijn verplichtingen tegenover de Belastingdienst niet na en heeft u geen G-rekeningovereenkomst of een bankrekening bij de Belastingdienst? Schakel dan meteen een advocaat in. Het is zaak om snel maatregelen te treffen.

Bestuurdersaansprakelijkheid

Een rechtspersoon, zoals een nv, bv of stichting, heeft zelf rechten en verplichtingen. Hierdoor kan een rechtspersoon bijvoorbeeld overeenkomsten sluiten. Bestuurders vertegenwoordigen de rechtspersoon. Een bestuurder moet de belangen van de rechtspersoon behartigen en is ook verantwoordelijk voor het beleid. Deze taken moet de bestuurder op een behoorlijke manier uitoefenen. Doet een bestuurder dit niet, dan kan de onderneming hem aansprakelijk stellen voor de schade. Hiervoor is wel vereist dat een bestuurder een ernstig verwijt kan worden gemaakt. Of dat zo is, moet per geval worden bekeken. Voorbeelden zijn:

- *als een bestuurder geen adequate verzekeringen heeft afgesloten;*
- *als een bestuurder onnodige financiële risico's heeft genomen;*
- *als een bestuurder handelt in strijd met de statuten;*
- *als een bestuurder de rechtspersoon tot iets heeft verplicht, terwijl hij wist (of moest weten) dat de rechtspersoon aan die verplichting niet kon voldoen.*

***Een bestuurder kan aansprakelijk
gesteld worden***

Ontheffing van de verantwoordelijkheid ('decharge') van het bestuur kan zo'n aansprakelijkheid tegenhouden, maar niet als de bestuurder zijn fouten heeft verzwegen. Raadpleeg als bestuurder een advocaat. Die kan u adviseren over de uitoefening van uw bestuurstaken en u helpen om (hoofdelijke) aansprakelijkheid te voorkomen.

Daarnaast kan een bestuurder zelf aansprakelijk zijn tegenover bedrijven en personen buiten de onderneming. Zoals bijvoorbeeld de Belastingdienst, leveranciers, afnemers van diensten en producten en werknemers. Een bestuurder is aansprakelijk als hem persoonlijk een verwijt treft. Praktijkvoorbeelden zijn:

- *als een bestuurder namens de onderneming een dure machine koopt maar weet dat het bedrijf die eigenlijk niet kan betalen en niet aan geld kan komen als de verkoper zijn geld opeist;*
- *als een bestuurder betalingsonwil toont of selectieve betalingen verricht, bijvoorbeeld als hij alle schuldeisers betaalt behalve één;*
- *als een bestuurder erop aanstuurt dat de onderneming een verplichting niet nakomt.*

Een bestuurder is ook aansprakelijk voor premie- en belastingschulden van een onderneming als het niet-betalen veroorzaakt wordt door kennelijk onbehoorlijk bestuur. Kunt u als ondernemer uw financiële verplichtingen niet meer nakomen, meldt dit dan zo snel mogelijk bij de Belastingdienst. Daarmee beperkt u het risico van aansprakelijkheid. Bij een faillissement kan de curator de bestuurder ook persoonlijk aansprakelijk stellen als het faillissement veroorzaakt is door onbehoorlijk bestuur in de drie jaren daarvoor. Het niet goed bijhouden en bewaren van de boekhouding leidt al tot persoonlijke aansprakelijkheid. Uw advocaat kan nagaan of u zich aan de geldende voorschriften houdt. Zo voorkomt u problemen in de toekomst. Let op: ook andere medewerkers in een onderneming kunnen persoonlijk aansprakelijk zijn tegenover schuldeisers van een onderneming. Uw advocaat kan u adviseren over de risico's van aansprakelijkheid.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen? Neem dan contact op met de Helpdesk van de Nederlandse Orde van Advocaten, telefoonnummer: (070) 335 35 54, e-mail: helpdesk@advocatenorde.nl.

Zoekt u een advocaat?

Kijk dan op de website van de Nederlandse Orde van Advocaten: www.advocatenorde.nl. Hier vindt u een zoekmachine met alle advocaten in Nederland, informatie over wat een advocaat doet, hoe een advocaat rekt, betaalde rechtshulp, wat te doen bij problemen met uw advocaat en algemene informatie over de Nederlandse Orde van Advocaten.

Brochures

Alle onderstaande titels zijn na te lezen en te bestellen via de website www.advocatenorde.nl. U kunt ook contact opnemen met de Nederlandse Orde van Advocaten, telefoonnummer: (070) 335 35 35, e-mail: brochures@advocatenorde.nl.

Titels:

1. **De Advocaat** / *Deskundig, integer en onafhankelijk*
2. **Klachten** / *Over een advocaat*
3. **Aansprakelijkheid** / *Schade?*
4. **Arbeidsgeschied**
5. **Betalingsproblemen**
6. **Contracten** / *Voor ondernemers*
7. **Faillissement**
8. **Incasso** / *Last van wanbetalers?*
9. **Letselschade**
10. **Politie/Justitie**
11. **Scheiden**
12. **Wonen** / *Voor huurders en huiseigenaren*

Redactie en productie: Nederlandse Orde van Advocaten, in samenwerking met Sdu Uitgevers

Uitgever: Nederlandse Orde van Advocaten

© Nederlandse Orde van Advocaten 2012

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reproductieve veelevoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprerecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever deswege geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventueel voorkomende fouten en onvolledigheden.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.

While every effort has been made to ensure the reliability of the information presented in this publication, the publisher neither guarantees the accuracy of the data contained herein nor accepts responsibility for errors or omissions or their consequences.